

Obzornik

glasilo delovne organizacije

Oblikuje se naša nova temeljna organizacija

NOVA TEMELJNA ORGANIZACIJA STROJEGRADNJA — V POSTOPKU ORGANIZIRANJA

V naši delovni organizaciji smo se že s srednjeročnim načrtom 1980—1985 odločili za pospešeno investiranje v stroje in opremo za proizvodnjo lesno obdelovalnih ter drugih strojev in naprav. Sredstva za to naložbo ter za pričetek poslovanja so bila opredeljena že z omenjenim srednjeročnim načrtom za obdobje 1980—1985, pa tudi za obdobje 1986—1990.

S preureditvijo dela centralnega skladišča gotovih izdelkov v industrijski con v Podskrajniku in z nabavo najnovejše strojne opreme so bili ustvarjeni pogoji za začetek dela oddelka za proizvodnjo strojev in naprav. Sedaj gre naložba h koncu in je proizvodnja strojev in naprav že v poskusnem obratovanju.

Organizacijsko in samoupravno so delavci oddelka za proizvodnjo strojev in naprav sedaj še vključeni v temeljno organizacijo Pohištvo in v delovno skupnost Skupne dejavnosti. Trenutno je v tem oddelku zaposlenih 38 delavcev, v bližnji prihodnosti pa naj bi bilo število zaposlenih okrog 50.

Delavski svet delovne organizacije je na svoji pretekli seji ugotovil, da so v oddelku za pro-

izvodnjo strojev in naprav izpolnjeni pogoji, ki jih določata 14. in 320. člen Zakona o združenem delu, ko imajo delavci pravico in dolžnost organizirati del delovne organizacije kot temeljno organizacijo. Pri tem je ugotovil, da gre za novo dejavnost — proizvodnjo strojev in naprav. Ker je to posebni proizvodni asortiman, ki predstavlja povsem novo vrsto izdelkov v okviru delovne organizacije, je to izrazil zaokrožen del delovne organizacije oziroma del, v katerem so vsi delavci neposredno povezani z delovnim procesom in s tem pri delu med seboj odvisni tako, da z istimi sredstvi skupnega dela dosegajo skupen rezultat dela.

Delavski svet je tudi ugotovil, da so neposredni rezultat dela

delavcev v tem oddelku stroji in naprave. Vsi ti stroji imajo tržno vrednost in bodo delavci s prodajo teh strojev ustvarili celotni prihodek na način in pod pogoji, ki jih določajo predpisi. To pa pomeni, da se da rezultat skupnega dela delavcev v tem oddelku samostojno izraziti kot vrednost na trgu.

Glede na omenjene ugotovitve izhaja, da gre za primer nove dejavnosti, v kateri delavci združujejo svoje delo v zaokroženi celoti, ki ima svoje posebnosti. Zato bodo morali svoje interese urejati in jih usklajevati z delavci drugih temeljnih organizacij v okviru delovne organizacije, pa tudi širše — z delavci drugih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti, družbeno političnih skupnosti — skratka, s širšo družbeno skupnostjo.

Z ugotovitvijo, da sta izpolnjena prva dva pogoja za organiziranje temeljne organizacije, bodo delavci nove temeljne organizacije mogli skupaj in enakopravno odločati o delu in poslovanju temeljne organizacije ter delovne organizacije, v sestavi

katere bodo združevali delo in sredstva z drugimi delavci ter odločali o dohodku, ki ga bodo ustvarili, pa tudi o zadevah in sredstvih v celoti odnosov družbene reprodukcije, urejali delovna razmerja in sodelovali pri uresničevanju funkcij samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti in družbeno-političnih skupnosti.

To pomeni, da vsi delavci tega oddelka tvorijo poleg organizacijsko-poslovno-tehnične celote tudi socialno-kadrovsko oziroma družbeno ekonomsko skupino, primerno za urejanje in usklajevanje svojih pravic in obveznosti.

Delavski svet delovne organizacije je na podlagi ugotovitev, da so podani pogoji za organiziranje nove temeljne organizacije dal delavcem oddelka za proizvodnjo strojev in naprav pobudo za organiziranje nove temeljne organizacije. Istočasno je tudi sklical zbor delavcev tega od-

delka, da bi na njem obravnavali pobudo za organiziranje temeljne organizacije in ocenili, ali so za to podani predpisani pogoji.

Delavci oddelka za proizvodnjo strojev in naprav so na svojem zboru 17. septembra sprejeli pobudo delavskega sveta delovne organizacije za organiziranje temeljne organizacije, saj so ocenili, da so za to podani predpisani pogoji.

Obenem so sprejeli sklep, da se razpiše referendum, na katerem bodo delavci oddelka za proizvodnjo strojev in naprav glasovali o sklepu za organiziranje nove temeljne organizacije. Referendum bo 3. oktobra v prostorih oddelka.

Po sprejetju sklepa o organiziranju nove temeljne organizacije bo potrebno izpeljati nadaljni postopek v zvezi s konstituiranjem nove temeljne organizacije.

A. Perčič

Odpri smo novo Brestovo prodajno mesto

V ponedeljek, 22. septembra smo skupaj s SOZD TIMAV — delovna organizacija Preskrba Sežana slovesno odprli nov prodajni salon Bresta na Reki — v naselju Škurinje.

Delovna organizacija Preskrba Sežana — TOZD Grosist je v naselju Škurinje, kjer je do sedaj zgrajenih veliko novih stanovanjskih blokov in v katerem trenutno živi nad 20.000 prebivalcev Reke, že pred petimi leti odprla sodoben preskrbovalni center MARKET, ki skrbi za oskrbo večine prebivalcev s tega dela Reke. Ker do sedaj v tem Marketu ni bilo na voljo tudi pohištva, je Brest v dogovoru s predstavniki delovne organizacije Preskrba Sežana sodobno opremljen prodajni salon pohištva, ki ima površino 350 kvadratnih metrov.

Kot sta v svojih priložnostnih nagovorih poudarila slavnostna govornika, predstavnika delovne organizacije Preskrba Sežana in glavni direktor Bresta, naj bi otvoritev tega prodajnega salona

približala potrošnikom tega območja celotni Brestov prodajni program in pripomogla k še boljši izbiri blaga v Marketu.

Naselje Škurinje, ki se dviga nad samim središčem Reke, se še vedno razvija in širi in bo tudi v prihodnje potrebovalo nove izboljšave pri oskrbi prebivalcev. Zato smo brez dvoma s tem napravili le prvi korak v skrbi za dobro in pravočasno zadovoljitev potreb prebivalcev tega območja.

Prihodnji uspehi Marketa — Preskrba v Škurinjah so sedaj prav gotovo v rokah tega kolektiva, ki pa si bo, to trdno upamo, z otvoritvijo prodajnega salona pohištva Brest še pridobil večji krog kupcev in s tem tudi njihovo zaupanje.

F. Turk

Iz vsebine:

POLOŽAJ V LESARSTVU • Z ZAGREBSKEGA VELESEJMA • NEKAJ VTISOV S SREČANJA • GOZDOVI UMIRAJO TUDI PRI NAS • O NAŠEM TURIZMU IN SAMOPRISPEVKU • MLADI RAZISKOVALCI V CERKNICI • STALNE RUBRIKE • ŠPORTNE IN DRUGE NOVICE

Iz naše STROJEGRADNJE — kmalu nove temeljne organizacije

Ličilo je premalo

ZMANJŠANJE IZGUB V LESARSTVU ZARADI KNJIGOVODSKIH SPREMEMB NE POMENI BOLJŠIH POGOJEV GOSPODARJENJA, LAHKO PA POVZROČI IZBRUHE IZGUB V DRUGEM POLLETJU

Lesarji v Sloveniji so v prvem polletju »pridelali« za več kot 6,6 milijarde izgub. To je manj, kot so napovedovali po četrtletnih rezultatih, vendar so na izvršnem odboru splošnega združenja Les poudarili, da so sedanjí boljši rezultati pravzaprav le kozmetika, knjigovodska laž, ki naj bi prikrila težave v poslovanju.

Celotni prihodek lesarske branže se je povečal za manj kot v ostalem gospodarstvu Slovenije — za 73 odstotkov, poslabšalo pa se je tudi razmerje med izvozom in prodajo na domačem trgu. To je, kot trdijo lesarji, posledica nove devizne zakonodaje, ki je marsikoga prisilila, da je geslo »izvoziti za vsako ceno« moral zamenjati z »izvoziti za tako ceno, da boš lahko preživel«.

Kljub slabim finančnim rezultatom poslovanja pa razmerje med fizičnim obsegom proizvodnje in številom zaposlenih kaže, da se je produktivnost v primarni proizvodnji povečala za 1,4 odstotka, v finalni proizvodnji pa za 8 odstotkov.

Lesarji opozarjajo, da sprejeta sprememba zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka ni v skladu s stabilizacijskimi prizadevanji, saj omogoča fiktivno povečevanje dohodka. Organizacije združenega dela lahko učinke revalorizacije zalog pobotajo z negativnimi tečajnimi razlikami in obrestmi od kreditov za obratna sredstva. Prav visoke obresti, ki dosegajo že 10,7 odstotka celotnega prihodka lesarstva (v gospodarstvu 5,2 odstotka) pa so eden od vzrokov za težaven položaj, v katerem se je znašla ta dejavnost.

Gospodarstveniki OZD lesarstva najbolj zamerijo zakonodajalcu, da je z možnostjo popravljanja končnih rezultatov in finančnih uspehov dosegel, da so se sredstva prelila namesto v poslovni sklad v dohodek, ta pa naprej v porabo, predvsem osebno, splošno in skupno.

Novi zakon o omejevanju osebnih dohodkov je prisilil OZD, da so uporabile kozmetične knjigovodske pripomočke, ki jih je ponudil zakonodajalec; le z višjim dohodkom je bilo mogoče opravičiti visoko rast osebnih dohodkov. Pri vseh teh finančnih kolobacijah pa so osebni dohodki zaposlenih v lesarstvu še vedno nižji od povprečnih osebnih dohodkov, izplačanih v gospodarstvu. Bolj zaskrbljujoč pa je podatek, da se je dohodek na delavca, ki je v preteklosti v tej dejavnosti

dosegel okoli 90 odstotkov povprečnega dohodka na delavca v gospodarstvu, v letošnjem letu zmanjšal, saj dosegla le 66,6 odstotka povprečno doseženega dohodka na delavca.

Ugotovitev, da tudi letos ne moremo brez pridržkov primerjati polletnih finančnih rezultatov z lanskimi v tem času, omogoča navidezno samozadovoljstvo nad poslovanjem, saj je bila formalno v večini OZD stopnja akumulacije primerna in torej poslovanje zaradi sprejetih ukrepov zadovoljivo. Če pa s tem suhoparnim prikazovanjem številki nismo zadovoljni in upoštevamo pri izračunu akumulacijske stopnje tudi nastale izgube, se slika popolnoma spremeni.

Prestrukturiranje proizvodnje — iz oddelka strojegradnje

Izguba v letošnjem letu je narasla z indeksom 481, povečalo pa se je tudi število tistih delovnih organizacij, ki so zašle pod rdeče številke. Polletni rezultati kažejo, da je 57 temeljnih organizacij lesarstva poslovalo z izgubo. Vprašanje je, kako bodo posamezne delovne organizacije lahko reševale te poslovne rezultate. Račun kaže, da skladi celotne lesarske dejavnosti ne zadostujejo za pokrivanje izgub.

Poleg prehitrega naraščanja cen surovin in reprodukcijskega materiala, vse od tekstila do okovja in kemičnih proizvodov, vidijo lesarji del svojih težav tudi v nerealnem tečaju dinarja.

V Novolesu so ugotovili, da so se novo priznane stimulacije za izvoz v ZDA stopile v manj kot

treh mesecih. Od junija pa do danes je tečaj dolarja padel za 10 odstotkov, inflacija je požrla nadaljnjih 15 odstotkov, kar pomeni, da je junija priznana stimulacija danes brez vrednosti.

Prav zaradi tega ni čudno, da izvoz panoge upada. Izjema je le proizvodnja embalaže, kjer se je izvoz močno povečal, vendar njen delež v celotnem izvozu lesarstva ne predstavlja več kot 0,4 odstotka. Najbolj boleč je padec izvoza pohištva za skoraj 8,2 odstotka. To pa se nadaljuje že od prvega polletja lanskega leta.

Lesarji kot aktivni izvozniki poudarjajo, da nerealen tečaj dinarja pospešuje uvoz, predvsem pa zamerijo oblikovalcem deviznega tečaja nesorazmerje med dolarjem in marko in drugimi valutami. Predlagajo, da bi obdavčili vse odlive v dolarjih, ki za uvoznika pomenijo vedno ekstra dohodek. Ugotavljajo nam-

OBISKALI SO NAS

V okviru pokongresnih aktivnosti so delovne skupine ali posamezni člani CK ZKS obiskali več občin in delovnih organizacij po Sloveniji. Tako sta se sestanka osnovne organizacije ZK TOZD Pohištvo udeležila 9. septembra izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Jože Utenkar in član CK ZKS Milan Meden, poleg njiju pa so bili prisotni tudi predstavniki občinskega komiteja ZKS Cerknica in medobčinskega sveta ZKS Postojna.

Tovariši iz osnovne organizacije ZK TOZD Pohištvo in iz delovne organizacije so gostom predstavili delovanje in vlogo te osnovne organizacije, še posebej pa jim je bilo predstavljeno poslovanje, gospodarski položaj in problematika TOZD, pa tudi delovne organizacije v sedanjih težkih gospodarskih razmerah. Poleg te problematike so v razpravi člani izpostavili tudi socialna in kadrovska vprašanja.

Predstavniki CK ZKS je še posebej zanimalo, kakšen vpliv so imeli oziroma imajo na naš gospodarski položaj ukrepi gospodarske politike (ukrepi zveznega izvršnega sveta v juniju, devizna in zunanje trgovinska zakonodaja in podobno).

J. Frank

Plačila v tujino kasnijo

Novi devizni zakon, ki je stopil v veljavo 1. 1. 1986, je povzročil pri poravnavi plačil v tujino kup težav. Po 110. členu tega zakona potekajo plačila v tujino po natančno določenem vrstnem redu, ki ga sicer spreminjajo posamezni ukrepi zveznega izvršnega sveta in uveljavljanje načela izjem.

Ker devizni trg ni zaživel, je postala devizna likvidnost izredno kritična, saj so bila po podatkih Ljubljanske banke-Gospodarske banke najstarejša nakazila v tujino za plačilo uvoza na dan 30. 6. 1986 stara štiri mesece (od 4. 3. 1986). Položaj se je kasneje nekoliko izboljšal, tako da je bil zastoj plačil sredi avgusta še dva meseca.

Tudi naša delovna organizacija čuti posledice takega stanja, ker ne uspeva v dogovorjenih rokih poravnati plačilnih obveznosti do tujih dobaviteljev, kar seveda povzroča težave pri sklepanju novih poslov in realizaciji uvoza. Brest je kot pretežni izvoznik (aktivec) uvrščen v drugo prioriteto plačil, kar pomeni, da se pred našimi obveznostmi poravnajo fiksne in garantirane obveznosti (odplačila mednarodnih kreditov in obveznosti iz konvencij) ter seveda »nujne« izjeme. Kljub zakonsko dokaj ugodnemu položaju pa naša plačila kasnijo v povprečju štiri mesece.

Zaradi izredno slabe devizne likvidnosti banke v prvem polletju smo se v dogovoru s poslovno banko odločili, da odprta plačila spremenimo v akreditive, ki so imeli po takratnih merilih prednost pred nakazili. Položaj pa se seveda ni izboljšal, ker se je močno povečalo število akreditivov, saj je večina uvoznikov pričakovala, da bo s tem načinom plačevanja hitreje poravnala svoje obveznosti. Poleg tega pa so tudi tuji dobavitelji zahtevali prehod na akreditivni način plačevanja, ker so bili dogovorjeni plačilni roki preseženi prek vseh razumnih meja.

Naša proizvodnja je brez večjih zamud oskrbljena z uvoznimi surovinami in reprodukcijskimi materiali, ker uvažamo prek kontokorentnih računov (plačilo uvoza se pobota z izvozom) in maloobsejnega prometa, večje težave pa so pri uvozu rezervnih delov

in materialov, ki jih nabavljamo v konsignacijskih skladiščih.

Tuji dobavitelji seveda ne morejo čakati na plačila v nedogled brez povračila. Zato zaračunavajo zamudne obresti v višini 1,5 odstotka na mesec (v devizah). To je za nas velik strošek, ki ni nastal po naši krivdi. Če se bodo take zamude nadaljevale, lahko pričakujemo, da bodo tuji partnerji v ceno vračunali tudi stroške financiranja, kar seveda pomeni dražji uvoz.

Izkazalo se je tisto, kar je bilo ugotovljeno že pred sprejemom zakona, da je bilo odobrenih preveč uvoznih pravic (DPRP), ki nimajo kritja v deviznem prilivu. Ugotovimo tudi lahko, da zakon v prvi vrsti skrbi za delitev (nerealno) deviz in ne za ustvarjanje deviznega priliva.

P. Kovšca

OBVESTILO

Ob letošnjem tednu otroka bomo v vseh naših vzgojno varstvenih enotah pripravili različne dejavnosti za otroke iz dnevnega varstva in za otroke izven dnevnega varstva.

Vse otroke, ki ne obiskujejo vrtca in so stari od 5 do 7 let, vabimo k vzgojnim dejavnostim vsak dan od 29. septembra do 3. oktobra 1986 od 9. do 10. ure v vse vzgojno varstvene enote v občini Cerknica.

Naš novi program IGOR že v proizvodnji — obdelava površin

Iz drugih lesarskih kolektivov

LESNINA ob koncu vsakega leta s kooperanti sestavi skupni načrt sodelovanja — od oskrbe do trženja. V prvem letošnjem polletju so v dejavnosti inženiringa s kooperacijami uresničili prodajo v znesku 1,2 milijarde dinarjev. Pripravlja tudi investicijske programe za tržno zanimive izdelke v inženiringu za gradbeništvo.

SLOVENIJALE — trgovina ima za letos z drobnim gospodarstvom sklenjene pogodbe v vrednosti poldruge milijarde dinarjev, vse za izvoz. Ker so cene na domačem tržišču ugodnejše, je več teh poslov žal propadlo.

GARANT med drugim izvažata tudi na Madžarsko in v Avstrijo in sicer redni program VEGA. Iz tega programa so pripravili še vzorce spalnic z nižjo omaro. Poseben izvozni program spalnic so pripravili tudi za izvoz v dežele v razvoju in ga predstavili na milanskem sejmu pohištva, kjer je bil dobro sprejet.

V **LIP Bled** izvoz vhodnih vrat v Avstrijo iz leta v leto narašča. Od 490 vrat, izvoženih v letu 1984, so lani izvoz povečali za 21 odstotkov (na 600 vrat), letos pa se bodo približali številki 1000. V Avstriji dosegajo precej višje cene kot v drugih deželah Zahodne Evrope, zahtevajo pa izjemno kvaliteto in dosledno izpolnjevanje dobavnih rokov.

Trenutno so v Jugoslaviji trije proizvajalci fonskega pohištva, med katerimi je tudi **ALPLES**. Ta delovna organizacija že tretje desetletje v celoti oskrbuje z ohišji proizvodnjo akustičnih aparatov v Gorenju in El Niš. Jugoslovanska industrija akustičnih aparatov potrebuje letno okrog 600.000 kosov lesenih ohišij.

LESNA je v tovarni pohištva Prevalje posodobila proizvodnjo vratnih kril. Za to naložbo ji je uspelo pridobiti tudi mednarodno posojilo od IFC. Pričeli so že s poskusno proizvodnjo. Proizvodnjo najzahtevnejših stilnih

vratnih kril bodo z 12.000 povečali na 40.000 ali za 333 odstotkov; izvoz bodo s 60.000 kosov povečali na 95.000, kar pomeni za 60 odstotkov; struktura proizvodnje se bo spremnila v korist furniranih vratnih kril s sedanjih 194.000 na 230.000 kosov letno.

MEBLO vse bolj razširja inženirinske posle. Med drugim je prevzel opremo spalnega dela velikega hotela v beloruskem glavnem mestu Minsku. Pri izdelavi opreme sodeluje šest njegovih temeljnih organizacij. Vrednost posla znaša 365.000 klirinških dolarjev.

Tudi v **NOVOLESU** ugotavljajo, da zelo težko pridobivajo

učence za izobraževanje lesarjev širokega profila (IV. stopnja) ter za inženirje in diplomirane inženirje lesarstva. Več zanimanja je za študij na V. stopnji.

INLES je pričel z naložbo za posodobitev proizvodnje v svoji tovarni v Dolenji vasi. Prva faza naložbe se je že pričela in sicer obsega gradnjo nove kovinske skladiščne hale; z opuščeno skladiščno halo so pridobili prostor za kotlovnico, mehanično delavnico in skladišče repromateriala; ostali del bodo spremenili v proizvodni prostor za grobi razrez svežega lesa za sušilnico. Druga faza zajema izgradnjo proizvodne hale za ločeno predelavo lesa. Naložba naj bi bila končana prihodnje leto.

Milanski sejem pohištva

Se vedno lahko rečem: v Milanu kraljujeta poliester in vlaknenka. To je njihova dolgoročna usmeritev, od katere se verjetno še dolgo ne bodo ločili. Črna, bela in vsi odtenki sive barve bodo vedno moderni, barvni spekter pa se iz leta v leto širi.

Kljub temu, da je ta sejem namenjen predvsem arabskemu trgu, je čutili opazno razlikovanje od arabskega sloga, saj je tega pri pohištvu in pri sedežnih garniturah vse manj, modernega evropskega pohištva pa vse več.

Pri pohištvu so prevladovali jedilnice in oprema dnevnih sob; otroških programov in spalnic je bilo letos manj. Sestavi so fiksni, prodaje sestavljenega pohištva je vse manj.

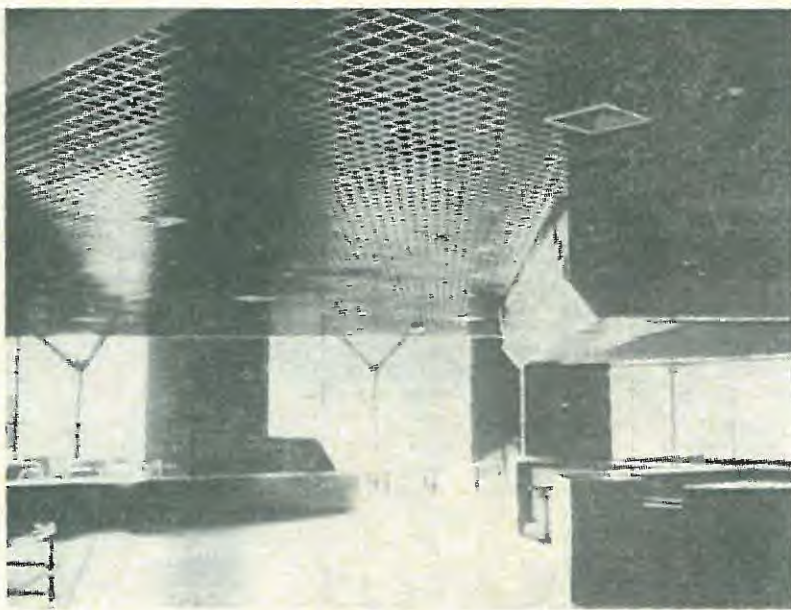
Opazen je vse večji razloček med milanskim in našemu okusu bližnjim kölnskim sejmom. V Milanu so bili poleg klasičnega pohištva, ki je za oko sicer izredno lepo, tudi najrazličnejši poskusi odstopanja od klasičnih norm za pohištvo in bivanje. Najbolj preprost primer je bila

kombinacija različnih ročajev in površinskih obdelav na enem sestavu, tako da bi po našem okusu bližnjim kölnskim sejmom hišvo pomota oziroma napačno zmontirano.

Druga skrajnost pa je bilo pohištvo, za katerega bi se človek vprašal, kakšen namen sploh ima in, ali je to sploh še pohištvo. Takšno pohištvo nam je predstavilo več firm, vsekakor pa je prednjačila francoska skupina oblikovalcev VIA. Samo nekaj primerov: pohištvo iz prozornega pleksi stekla, ali iz nerjeveče pločevine, prozoren stol, ki je imel za sedalo zelenje, police iz copil stekla, ki so bile pod najrazličnejšimi koti, samo vodoravno ne, in še bi lahko našteval.

To, kar smo videli letos v Milanu, je bilo zelo lepo, vendar je nesporno, da se italijansko oblikovanje oddaljuje od ostalega evropskega, videli pa bomo, ali se bodo sedanje razvojne smeri nadaljevale tudi prihodnja leta.

A. Vivod

Brestov inženiring je opremil zdravilišni center v Igalu — sprejemni center zdravilišča

Opredelimo tudi nekaj hotelov v Puli

Nekaj vtisov s srečanja

Glede na to, da je bilo srečanje delavcev SOZD Slovenijales iz črpnopisano v 3. številki glasila MI, SLOVENIJALE, ki ga dobe vsi naši delavci, smo menili, da se v Obzorniku ne bi ponavljali; zato smo pripravili nekaj krajših razgovorov z našimi delavci — udeleženci srečanja.

Pobrali smo jih o njihovih splošnih in osebnih vtisih s srečanja, kaj jim je bilo posebej všeč in kaj ne in kaj na sploh mislijo o posrečenosti oziroma umestnosti takšne oblike sodelovanja v SOZD.

Razgovore so pripravili Štefka ŠEBALJ-MIKŠE, Viktor JERIČ, Vili FRIM in Božo LEVEC.

VANDA ŠEGA — SKUPNE DEJAVNOSTI

Srečanje delavcev SOZD Slovenijales, ki je že v poletnih mesecih burilo duhove in razpletalo polemike »za« in »proti«, je mino. Osem tisoč udeležencev ga je doživelo in sprejelo v vsej njegovi raznolikosti in pestrosti. Svoje vtise bi težko spravila na skupni imenovalce. Večina jih je vezanih na prvi, uradno-kulturni del programa, ki je bil glede na sončno pripeko nekoliko dolg, vsebinsko pa dobro pripravljen in izveden.

Za srečanje kot celoto lahko rečem, da je bilo izredno dobro organizirano v vseh delih prireditve, pestrega kulturnega in zabavnega programa do postrežbe vsem lačnim in žejnim.

Poseben vtis je nedvomno pripevalo tudi lepo vreme in za to priložnost idealno naravno okolje.

Anica NARED TOZD JELKA

Na srečanju v Medvodah mi je bilo zelo všeč, saj je bila organizacija zelo dobra. Sklenila sem, da bi se takšnega srečanja udeležila tudi prihodnje leto. Menim, da je prireditev umestna, saj se da sredstva prihraniti na drugih področjih. Motilo me je

le to, da odhod s prireditve ni bil najbolje organiziran.

EMIL LAH — SKUPNE DEJAVNOSTI

Srečanje delavcev v Medvodah ocenjujem po pomembnosti na manifestativni, družbeni in zabavni pomen.

Prav je, da se je začelo javno organizirano osvetljevanje pomen in stanje lesne industrije v naši družbi. Družba in njen sistem bi morala bolj vrednotiti lesno industrijo zaradi njenega velikega deleža pri reševanju zunanjih zahtev.

V enotnosti in javnosti je moč, zato naj se srečanje nadaljujejo in v usmerjenosti javno izražajo, da si delavci lesne industrije zaslužijo enakovrednejši položaj v naši družbi.

Skrajni čas je, da se omogoči ustvarjati večji dohodek, da bo delavcem zagotovljen boljši gnotni položaj, upokojevcem pa kaj več kot minimalna pokojnina.

Pomembno je tudi medsebojno spoznavanje in da se ob zabavnih ritmičnih pogovarjamo tudi o uspehih in neuspehih posameznih kolektivov v upanju, da bo naslednje srečanje potekalo ob boljšem položaju lesne industrije. (Nadaljevanje na 4. strani)

Tudi letos malo novosti

OB JESENSKEM MEDNARODNEM ZAGREBSKEM VELESEJMU

Na zagrebškem sejmišču je bil od 14. do 21. septembra tradicionalni, že 57. po vrsti, jesenski mednarodni zagrebški velesejem, ki se ga je udeležilo okoli 2100 domačih razstavljalcev in 1150 razstavljalcev iz 69 tujih držav. Sejem si je ogledalo okoli pol milijona obiskovalcev. Te številke nam zgovorno povedo, da je bilo na pravkar minulem sejmu rekordno število razstavljalcev in obiskovalcev, kar je samo po sebi zagotovilo živahen utrip seja.

ma na različnih področjih: od pretoka informacij in znanja predvsem pa do sklepanja kupcij.

Kako pa pohištvena industrija? Gledano na sejem v celoti, je pohištvo zavzelo v primerjavi z drugimi panogami industrije precejšen del razstavnih prostorov. Kot je znano, je jesenski zagrebški velesejem na področju pohištva namenjen predvsem prodaji dosedanjih, na trgu že znanih izdelkov.

Zato je bilo na sejmu le malo novosti, kajti že po tradiciji vsi proizvajalci namenijo večji pomen jesenskemu sejmu pohištva

v Beogradu, na katerem predstavljajo svoje novosti.

In kako Brest?

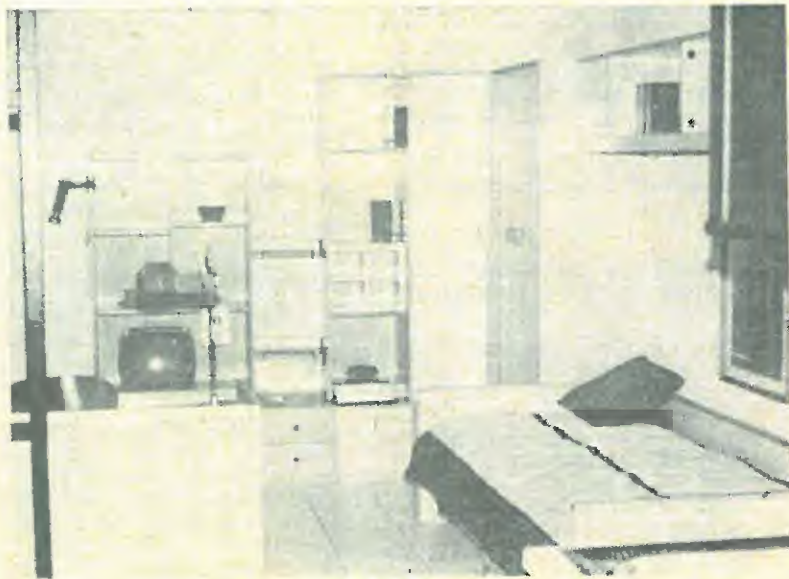
Na pravkar minulem sejmu smo se na našem razstavnem prostoru Slovenijales predstavili z našimi sedanji in na trgu dobro znanimi programi. Poleg tega velja omeniti, da smo predstavili tudi nekatere novosti:

- otroški program Igor, ki te dni prihaja s proizvodnih trakov;
- sedežno garnituro KATI, ki je vzpoudila zaradi svoje oblike in funkcionalnosti, pri poslovnem svetu in pri ključnih obiskovalcih precej zanimanja;
- približno enako velja za klubsko mizico Mojca, ki je narejena iz lesenih stranic te garniture in ima za ploščo steklo;
- kotno jedilniško garnituro;
- nove regale, in sicer Julijo v dveh izvedbah (beli in temni) ter Avgusto;
- iz generacije kuhinj 2000 kuhinjo Brest 2006;
- spalnico Tatjana.

Za vse omenjene nove izdelke, razen za otroški program Igor, ki je že prodan v Skladiščno prodajni center Črnuče in za klubsko mizico Mojca, so že na sejmu potekali pogovori o odkupu in dobavi delovno organizacijo Slovenijales-trgovina.

Dokončno sliko o prodajnem uspehu sejma oziroma o prodaji novosti pa bodo dali pogovori, ki bodo v prvih dneh po sejmu.

J. Meden

Z Brestovega razstavnega prostora

NOVE CENE V DRUŽBENI PREHRANI

S 1. oktobrom je povečan prispevek delavcev pri pokrivanju stroškov toplega obroka.

Delavski svet delovne organizacije je leta 1984 (tedaj je nazadnje sklepal o povečanju lastne udeležbe h kritju stroškov toplega obroka) predlagal, naj bi v prihodnje delavci sami pokrivali četrtno lastne cene toplega obroka s tem, da o vsaki naslednji podražitvi najprej razpravi izvršni odbor konference sindikata in da o predlogu svoje mnenje.

Septembra je bil sprejet predlog, naj bi delavci v prihodnje prispevali h kritju stroškov toplega obroka 40 dinarjev, kar trenutno predstavlja le desetino lastne cene toplega obroka.

B. Jerič

Ob letošnji ozimnici

Že sama ponudba živil nam pove, da smo imeli letos ugodne vremenske razmere za dober kmetijski in sadjarski pridelek. Lahko trdimo, da bo letos dovolj kvalitetne ozimnice.

Ker nas poleg kvalitete najbolj zanimajo cene, mislim, da leto niso najbolj ugodne za vse pridelke. Najbolj izstopajo cene jabolk ter paketa ozimnice ETA, ki so skoraj še enkrat tolikšne kot preteklo leto. Zaradi dolgotrajnega sodelovanja in velike ponudbe na trgu nam je pridelovalec (ponudnik) znižal ceno jabolk za 15 dinarjev za kilogram. Tako so končne cene jabolk sorte delišes in jonatan 125 dinarjev za kilogram, nove sorte (adared, glo-

ster, jonagold) pa 165 dinarjev za kilogram. Letos so ugodne cene tudi krompirja — 65 dinarjev za kilogram, ter zelja — 50 dinarjev za kilogram.

Ker zadnja leta ne moremo zagotoviti fižola niti za potrebe Brestovih kuhinj, smo ta pridelek črtali iz naročilnice. Sprememba je tudi pri oskrbi ozimnice ETA. Velika ozimnica vsebuje le 12 kozarcev (prej 24 kozarcev), mala pa le 6 kozarcev (prej 12 kozarcev). Ta sprememba je predvsem zaradi visoke cene. Cena za malo ozimnico je 2.050 dinarjev, za veliko ozimnico pa 4.100 dinarjev.

Vsa ozimnica bo razdeljena v septembru ter oktobru. B. Jerič

Nekaj vtisov s srečanja

(Nadaljevanje s 3. strani)

Romana STRLE — TOZD PRODAJA

Prvega Slovenijalesovega srečanja v Goričanah pri Medvodah smo se udeležili v kar lepega številu.

V lepem sončnem vremenu in ob glasbi godbe na pihala sta nam golaž in dobra kapljica kar dobro teknila. Postrežba je bila dobro organizirana, prav tako tudi zelo pester kulturni program. Mislim, da je bilo za vsakogar nekaj.

Najbolj živahno je postalo, ko je Slak s svojimi fanti raztegnil harmoniko in se je pod šotor podalo staro in mlado.

Tako je v veselem razpoloženju dan kar prehitro minil in razšli smo se v upanju na naslednje srečanje.

Gvido SVET — TOZD JELKA

Za prvo srečanje delavcev SOZD Slovenijales je treba reči, da je zelo uspelo. Pohvale za služi predvsem organizator Slovenijales — trgovina, ki je ustvarila osnove podobnim srečanjem za vnaprejšnj. Kljub nekaterim pomislekom in pripombam, kaj nam je tega treba v teh težavnih razmerah, se je izkazalo, da so takšne prireditve dobrodošle in koristne kljub velikim (finančnim) stroškom.

Zelo sem bil presenečen nad izredno uspelo organizacijo, kul-

turnim programom, zabavnim delom in nasploh je bilo vzdušje prijetno, ker sta svoj del prispevala tudi vreme in lep prostor ob Sori. Takšna srečanja bodo vnaprejšnj tradicionalna in tudi BREST bo med organizatorji; lahko bi bil že prihodnje leto ob 40-letnici.

NEKAJ VTISOV IZ TOZD MASIVA

O osebnih in splošnih vtisih s srečanja SOZD Slovenijales so spregovorili Tomaž Čuček, Marija Gornik in Jože Šega.

Iz razgovora z njimi se je izluščila skupna misel: srečanje je bilo enkratno. Nihče izmed udeležencev ni imel pripomb na organizacijo oziroma program srečanja.

Poskrbljeno je bilo za staro in mlado, za lačne in žejne. Našim delavcem se je še posebno vtisnil v spomin kulturni program, v katerem so izstopali plesalci folklorne iz Lignošpera. Za smeh so poskrbeli priznani humoristi, pa tudi med športnimi igrami se je bilo moč marsičemu nasmejati.

Takšna oblika sodelovanja med organizacijami SOZD gotovo veliko prispeva h krepitvi družine lesarjev, v kateri so si vsi enotni, najsi bo v slabem ali dobrem.

Podobnih srečanj si vsi še želijo, pa tudi udeležili se jih bodo.

Gozdovi umirajo tudi pri nas...

PROPADANJE GOZDOV NA OBMOČJU GOZDNEGA GOSPODARSTVA POSTOJNA TER UKREPI ZA SANACIJO

Gozdovi so obnovljivo naravno bogastvo, ki ima večnamensko vlogo (lesno-proizvodno, varovalno, hidrološko, klimatološko, higiensko — zdravstveno, estetsko, turistično-rekreativno, poučno, raziskovalno in obrambno). Za obnovljive naravne vire je pomembno zlasti to, da jih ob smotrnem izkoriščanju lahko trajno rabimo. Zato Zakon o gozdovih zahteva posebne pogoje za gospodarjenje z njimi.

Ti pogoji so:

- trajnost gozdov in njihovih funkcij,
- naraščanje prirastka in donosov,
- usklajenost med gojenjem in izkoriščanjem,
- trajna in racionalna obnova gozdov,
- najustrenejše izokriščanje zmogljivosti gozdnih rastišč v okviru naravnega razvoja gozdnih združb.

Na območju Gozdnega gospodarstva Postojna so gozdovi daleč od tega, da bi bila zagotovljena njihova trajnost. Da bi izboljšali razmere, kar pa ni odvisno le od Gozdnega gospodarstva, je potrebno

- uskladiti razmerje med gozdom in divjadjo ter stalno vzdrževati ravnotežje;
- zagotoviti sredstva za vlaganje v gozdove;
- zmanjšati onesnaženje ozračja.

STANJE GOZDOV

Gozdovi biološko pešajo, kar se kaže v prestarih in osiromašenih sestojih, v katerih jelke slabi življenjska moč in se suši. Sestoji postajajo presvetljeni, rastišča so vsak dan slabše izkoriščena, nižji so prirastki in etati.

Gozdovi listavcev in mešani gozdovi, v katerih delež listavcev presega 30 odstotkov, so normalno sposobni za naravno obnovo.

V biološko oslavljenih sestojih, v katerih je jelke okrog 80 odstotkov, pa je sposobnost za naravno obnovo majhna. V njih se slabo (oziroma zelo počasi) naravno obnavljajo jelka, pa tudi listavci, število mladja na enoto pa je mnogo nižje kot v normalnem gospodarskem gozdu (listavci, mešani z deležem listavcev nad 30 odstotkov).

Nesporno je ugotovljeno, da preveč rastlinjede divjadi slabo vpliva na naravno obnovo sestojev. Jelenjad in srnjad sta s pretiranim objedanjem naravnega podmladka iz mladja popolnoma izločili jelko, javor in brest, bukev pa zadrževali v višini gobca, tako da se ni mogla prebiti v drevesni sloj. Razmeroma malo je poškodovano le naravno smrekovo mladje. Pretirano objedanje je močno razredčilo tudi grmovni sloj, intenzivna paša trav in zelišč pa je izločila najpomembnejše vrste za prehrano. Tako si divjad sama naglo slabša lastne življenjske pogoje.

V obdobju 1976—1985 so bili na tem področju doseženi ugodnejši premiki, pritisk rastlinjede divjadi na gozdno mladje pa je še vedno prevelik in še ne omogoča oblikovanja sestojev z raznoliko sestojno zgradbo, ki ustreza rastiščnim razmeram. Pri takih škodah zaradi divjadi ni mogoče doseči zastavljenih ciljev, ki bi zagotavljali trajnost gozdov. Stalna obnova z ustreznim naravnim mladjem je v času umiranja gozdov še pomembnejša, saj do neke mere lahko ublaži posledice sušenja in drugih katastrof, ki prizadevajo naše gozdove.

Podatki o škodah v gozdovih za obdobje 1971—1980 kažejo naslednjo sliko:

Vrsta škode	Obseg v ha	Delež površine območja %
Gozdi požari	251	0,4
Insekti	7827	11,0
Sušenje jelke —		
— vzdržno	23226	32,5
Sušenje jelke —		
— nevzdržno	14006	19,6
Škoda po divjadi —		
— nevzdržno	44222	34,2
Žled, vetrolom, snegolom —		
— vzdržno	4811	6,7
Žled, vetrolom, snegolom —		
— nevzdržno	141	0,2

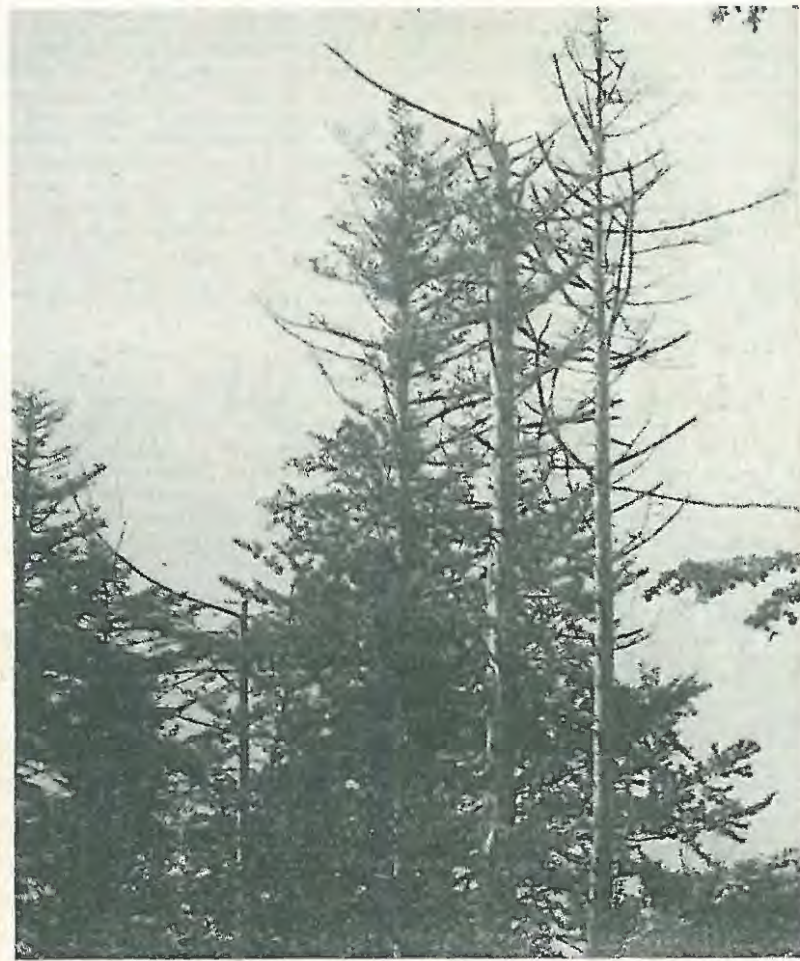
sebej pomembne. Ali bo tedaj človek sploh še potreboval gozdove? Ali ne bo izginil skupaj z njimi zaradi posledic onesnaženega okolja? Da bi ohranili civilizacijo, je osnovna in stalna naloga, zmanjševati onesnaževanje okolja.

Da bi zmanjšali posledice umiranja gozdov je potrebno:

— vzpostaviti in stalno vzdrževati naravno ravnovesje med rastlinskimi in živalskimi vrstami v gozdu, kar bo omogočalo obnovo gozdov (dve tretjini naravne in tretjino s sadnjo) z rastišču primernimi drevesnimi vrstami;

— posvetiti večjo pozornost preventivnim in sanacijskim ukrepom, ki bodo okrepili stabilnost gozdov območja (redno pobiranje slučajnih pripadkov — vetrolomi, snegolomi, sušice, lubadarke itd.), s čimer bomo preprečili nadaljnje razvrednotenje lesa, pa tudi širjenje škodljivcev;

— sproti prilagajati (pravilno povečati) potrebe po obnovi, ne-

Največ škode povzroča sušenje jelke, ki obsega kar 52,1 odstotka površine območja. Sušenje jelke je tudi eden od najpomembnejših elementov, ki ga moramo upoštevati pri usmeritvah gospodarjenja v obdobju do leta 1990.

Na drugem mestu so bile v preteklem obdobju škode zaradi divjadi. Na 24422 hektarov ali na 34,2 odstotka površine območja so bile škode zaradi divjadi nevzdržne. Da bi bil problem še večji, jih na 8464 hektarih spremlja tudi nevzdržno sušenje jelke.

UKREPI ZA ZMANJŠANJE POSLEDIC UMIRANJA GOZDOV

Da gozdovi propadajo, je osnovni razlog v tem, ker ne upoštevamo varstva okolja pri industrijskem razvoju. Če bodo gozdovi tudi v prihodnje tako hitro umirali, moramo računati s celovitim sklopom posledic, ki lahko v skrajnem primeru pomenijo dokončno rušenje naravnega ravnotežja. Gozdovi namreč ne bodo več sposobni opravljati vseh splošno koristnih funkcij, ki so za ves slovenski gorski in hribovski svet še po-

gi in varstvu novo nastalemu položaju v gozdovih.

Novonastalo stanje v gozdovih še povečuje stroške za izokriščanje, gojenje in varstvo gozdov. Za uspešno izvedbo bo moralo gozdarstvo poiskati vse re-

zerve, obvezna pa bo tudi večja pomoč porabnikov lesa in gozda. Samo za ponazoritev naj povem, da je v letu 1985 znašala škoda v gozdovih Gozdnega gospodarstva Postojna kar 917.131.200 dinarjev, od tega na območju cerkniške občine 588.291.000 dinarjev.

F. Perko

Dediči Lojzeta Perka prek Avtorske agencije zahtevajo vrnitev zbirke o Martinu Krpanu, ker nismo uresničili skupnega dogovora o postavitvi stalne zbirke oziroma galerije. Tako spet izgubljam del kulturnega bogastva, ki bi nam ostalo. Zakaj? Smo res tako revni, ali pa smo vsi skupaj odgovorni, ker se od načelnih dogovorov ne lotimo konkretne akcije. Težava Kulturne skupnosti je v tem, da brez sodelovanja celotnega združenega dela tako zahtevne akcije ne bi mogla izpeljati, ker je treba prostore za galerijsko zbirko pridobiti in tudi primerno prenoviti.

Letošnji zelški koncertni večeri so lepo uspeli. Dobro izbran program je privabil številne obiskovalce. Na sliki: Ljubljanski oktet

Vrh Triglava privablja vse več ljudi

Planinsko društvo Cerknica želi organizirano omogočiti vsakomur, ki si želi planinarjenja, osvojiti vrh TRIGLAVA in drugih vrhačev.

Največ zanimanja za to so pokazali v gradbenem podjetju Gradisce, saj je vodstvo osnovne organizacije sindikata sklenilo, da v ta namen osnovna organizacija plača stroške prevoza. Tako je 25 njihovih delavcev (med njimi 20 takih, ki še niso bili na našem najvišjem vrhu) odšlo na pot 21. avgusta. Razporeženja, ki smo ga doživljali, ni mogoče opisati, kajti to mora človek doživeti. Ob koncu izleta je bilo slišati eno samo željo: prihodnje leto moramo to ponoviti.

Le dvajset dni pozneje je po isti poti odšla skupina desetih planincev; med njimi šest takih, ki še niso bili na takšnih pohodih. Zaradi izredno lepega vremena smo načrtovano pot celo podaljšali in si ogledali pod Bogatinom spomenik padlim v I. svetovni vojni in se prek Komne vrnili v Bohinj. J. Brus

Trideset let ribiške družine

Ob prisotnosti članov ribiške družine, drugih krajanov, povablencev, predstavnikov drugih ribiških družen in organizacij ter ljubiteljev ribištva je v nedeljo, 31. avgusta ribiška družina Cerknica v tradicionalnem »Ribiškem kotu« ob Cerkniškem jezeru proslavila 30-letnico svojega delovanja. Delovni del proslave se je začel že dopoldne in sicer s tekmovanjem v casting disciplini (suha disciplina).

Svoje znanje je v metanju obtežilnika, ki zamenjuje vabo, preizkusilo šestnajst članov. Ob ploskanju številnih navijačev so bili najboljši Slavko Logar — 108 točk, Ludvik Leskovec — 104 točke in Matjaž Intihar — 100 točk. Vsi trije so dobili praktične nagrade. Tekmovalna komisija tokrat ni pozabila tudi na zadnjemuvrščenega tekmovalca, ki je sicer še mlad član organizacije; podelila mu je našitko ribiške družine.

Slovesni del proslave se je začel z uvodnim nagovorom predsednika ribiške družine Toneta Kebeta, ki je prikazal delo in uspehe članov ribiške družine od njene ustanovitve 1. julija 1956. leta pa do danes. Sledil je kulturni program, katerega so zelo uspešno izvedli učenci in učence osnovne šole Notranjski odred iz Cerknice. Spored so popestrili tudi pevci pevskega društva Tabor iz Cerknice in domači ansambel Notranjci. Med izvajanjem sporeda so bila podeljena priznanja in ribiška odlikovanja številnim članom družine. Priznanja in odlikovanja so dobili:

Znak za ribiške zasluge:

Stevo Bogdanovič, Ernest Jančič, Franc Klančar, Jože Kralj, Ivan Kos, Ivan Kebe, Viktor Klamer, Ludvik Leskovec, Sandi Lovko, Alojz Mišič, Miran Petan, Dragica Poženel, Bojan Smodila, Vinko Svet, Anton Zalar, Janez Znidaršič in Anica Žugelj.

Red za ribiške zasluge II. stopnje (bronasti znak):

Tone Abrahamsberg, Franc Čerferin, Alojz Černe, Anton Gorjup, Janez Intihar, Stane Intihar, Tomo Korošec, Jože Mulec, Fikret Mehadžič, Jože Majerle, Franc Poženel, Peter Strgulec, Vinko Sušteršič, Franc Turk, Stane Urh, Franc Lovko in Slavko Logar.

Red za ribiške zasluge II. stopnje (srebrni znak):

Jože Abrahamsberg, Tone Bavdek, Tomo Čuček, Matevž Drobnič, Nikola Kranjac, Jože Klančar, Jože Tavželj in Štefan Bogovič.

Red za ribiške zasluge I. stopnje (zlati znak):

Konec balinarske sezone

Končano je tekmovanje v notranjski balinarski ligi, v kateri so uspešno nastopali tudi cerkniški balinarji, saj so se uvrstili na drugo mesto z enakim številom točk kot zmagovalna ekipa Logatca, vendar s slabšo razliko v točkah.

Končna lestvica

	točk
1. LOGATEC	18
2. CERKNICA	18
3. LOŠKA DOLINA	16
4. RAKEK	13
5. SINJA GORICA	11
6. DREN	10
7. HORJUL	7
8. IDRIJA	7
9. ROVTE	4
10. VRHNIKA	2
11. DRAGOMER	2

V tekmovanju za Notranjski pokal pa so cerkniški balinarji v prvem kolu premagali ekipo Logatca, v drugem pa izpadli v tekmi z ekipo Drena.

Vinko Toni, Ivan Hiti, Anton Lovko, Jože Mulec, Franc Tavželj, Franc Mekina in Janez Jerman.

Predstavniki zveze ribiških družen Ljubljana in ribiške zveze Slovenije je podelil znak za ribiške zasluge I. stopnje ribiški družini Cerknica in znak »Mladi ribič« dolgoletnemu predsedniku ribiške mladinske sekcije Andreju Šparembleku. Od predstavnika ribiške družine Bistrica Domžale je cerkniška ribiška družina dobila v zahvalo za dolgoletno sodelovanje sliko z motivom Cerkniškega jezera.

Za nameček še nekaj informacij

Trenutno šteje ribiška družina kar 113 članov. Največ jih je z območja Cerknice, nekaj pa iz bližnjih in tudi oddaljenih krajev. V svojih vrstah ima tudi mladinsko ribiško sekcijo, v ka-

Prispevki:

— za RZ Slovenije 1.560 din
— za SR Jugoslavije 100 din
— za pospeševalno dejavnost 150 din
— za delegatsko dejavnost 290 din
— za ZRD Ljubljana 350 din

Naročnina za revijo Ribič (je obvezna) 4.000 din

Članarina za RD Cerknica 1000 din

Skupaj 7.450 din.

K tem osnovnim dajatvam je treba prišteti še dajatve za neopravljene delovne ure. Letos je povprečje 17 ur na člana. Višek ur nad povprečjem plača članu ribiška družina, manjko ur do povprečja pa član plača ribiški družini. Novi člani se praviloma sprejemajo enkrat letno in sicer v začetku oktobra. Novosprejeti

Prvi večji delovni uspeh cerkniške ribiške družine. Leta 1961 so v Rešetu začeli graditi pregrado, za katero so odlagali rešene ribe

teri je 24 članov. Da ribiški šport ni ravno poceni, nam povedo naslednje številke o finančnih in delovnih obveznostih članov:

V letošnji sezoni so člani na delovnih akcijah, ki jih je organizirala ribiška družina, opravili kar 1889 delovnih ur.

Finančne dajatve, ki so pogoj za podaljšanje članstva za naslednje leto, pa so naslednje:

član je dolžan plačati 1.500 din za pristopnino. Letna ribolovnica za cyprinidne vode stane 1.000 din. Enaka cena velja za ribolovnico v salmonidnih vodah, to je potok Cerkniščica brez pritokov. Člani mladinske ribiške sekcije imajo enotno članarino, ki je za leto 1987 določena v višini 500 din. V to ceno je že zaračunana letna ribolovnica za revir Cerkniškega jezera. S. Bogovič

Divjad ogroža tudi poljščine in jih je treha obvarovati pred njo

brestov obzornik glasilo delovne organizacije PRED 10 LETI

(Iz številke 108 — 30. september 1976)

NALOŽBE ZA NAŠ RAZVOJ

Če na kratko povzamemo značaj predvidenih investicij v obdobju 1976—1980, potem lahko ugotovimo dve:

— da bodo Brestove temeljne organizacije pri razvoju svojih prihodnjih kapacitet težile k takim naložbam, ki bodo spreminjale strukturo Brestove proizvodnje;

— da imajo predvidene investicije v kapacitete pohištva izključno namen modernizirati in zamenjati fizično ali ekonomsko zastarela osnovna sredstva.

Tako zastavljena politika investicij v Brestu, ki se v celoti vključuje v družbeno verifikirani program razvoja slovenske lesne industrije, skuša z uspešno izpolnitvijo srednjeročnega plana doseči, da bo leta 1980 ostalo v strukturi proizvodnje le še 60 odstotkov pohištva (leta 1975 je bilo v strukturi proizvodnje zastopano pohištvo z okrog 85 odstotki).

NEDOREČENE RAZPRAVE — Ob »okrogli mizi« na Slovenijalesu

Bilo je tudi nekaj konkretnjših in bolj problemskih prispevkov. Oporočeno je bilo na neusklajeno in neracionalno usmerjanje izobraževanja za kadrovske potrebe lesne industrije v sedanjem izobraževalnem sistemu, pa da se bodo te težave še bolj zaostrele v prihodnjem sistemu usmerjenega izobraževanja. Najbolj izostreno in neposredno je bilo oporočeno na veliko neusklajenosti pri planiranju, strateških razvojnih ciljih in pri delitvi proizvodnih programov že znotraj sestavljene organizacije, še posebej pa v celotni lesni industriji. Mnoge delovne oziroma temeljne organizacije namreč v imenu trenutnih in dostikrat lokalističnih interesov pozabljajo na celoviti dolgoročni in skladnejši razvoj slovenske lesne industrije.

PRIPRAVE NA PLAN ZA PRIHODNJE LETO

Osební dohodki se morajo gibati skladno z rezultati gospodarjenja, tako da bo omogočeno doseganje najnižjega osebnega dohodka v normalnih pogojih dela v višini najmanj 2300 din na zaposlenega mesečno.

BREST NA VELESEJMU V ZAGREBU

Tako kot drugi razstavljalci letos tudi BREST ni blestel. Čedalje bolj je opaziti, da smo vsi prenatrpani s sejmi, da službe oblikovanja in vzorčne delavnice ne uspejo sproti pripraviti novih izdelkov. Poleg tega pa opažamo vse večjo zavzetost za čimboljšo predstavitev delovnih organizacij na specializiranem pohištvenem sejmu v Beogradu, ki bo letos sredi novembra.

KDAJ DELEGATSKA PRILOGA?

Že pred nekako dvema letoma se je na pobudo posebne komisije pri občinskem komiteju Zveze komunistov izoblikovala ideja, da bi ob ustanavljanju in delovanju številnih samoupravnih skupnosti in občin ter ob oblikovanju delegatskega sistema začeli za delegate in vse občane v obeh rednih glasilih delovnih organizacij v naši občini — v Brestovem obzorniku in v Glasilu Kovinoplastike izdajati posebno delegatsko prilogo.

Tedaj je bila izdelana tudi temeljna idejna zasnova; prilogo bi izdajale samoupravne interesne skupnosti, krajevne skupnosti, družbenopolitične organizacije in skupščina občine, ki bi jo tudi sofinancirale in katere predstavniki bi sestavljali njen uredniški odbor. Strokovne službe omenjenih skupnosti pa bi pripravljale gradivo — v obliki preprostih in kratkih povzetkov najrazličnejših pomembnejših dokumentov, ki bi jih morali poznati vsi občani, zlasti pa delegati ter tudi v obliki kritičnih komentarjev samouprav in delegatskih razmerij.

ZANIMIVE PRIMERJAVE. Slovenska lesna industrija v I. polletju 1976

Povprečni neto osebni dohodek na zaposlenega v lesni industriji je znašal letos v I. polletju 3342 dinarjev in se je v primerjavi z lanskim I. polletjem povečal za 18%. Po isti metodologiji izračunani osebni dohodki so na Brestu znašali v I. polletju 1976 3292 dinarjev in so se primerjalno z lanskim polletjem povečali za 9%. V okviru primerjalnih delovnih organizacij je Brest z Novolesom na zadnjem mestu glede na povečanje osebnih dohodkov. Temu so vzrok predvsem nizka proizvodnja in neugodni poslovni rezultati.

ZELŠKI KONCERTI ŽE ČETRTIČ

Če le bežno preletimo prehojeno pot, lahko ugotovimo, da so bili koncertni programi vseskozi kvalitetni in da so v njih nastopali ne le domači, temveč tudi tuji umetniki; od instrumentalnih solistov in ansamblov do solističnih pevskih točk, do vokalnega okteta in do koncertnih izvedb oper. V zadnjih dveh letih je bil program bolj prilagojen okusu in ravni poslušalcev ter ni predstavljal neznanih skladb in avtorjev, temveč bolj znane glasbene stvaritve s pretežno domačimi umetniki.

TRETJE MESTO — NEUSPEH? Na sedmi lesariadi Brestu tretje mesto.

Letošnji organizator — republiški odbor sindikata delavcev lesne industrije in gozdarstva, predvsem pa predstavniki drugih delovnih organizacij so želeli in resno predlagali, naj bi bila prihodnje leto — ob tridesetletnici BRESTA — lesariada v Cerknici. Vsi bi namreč radi, da bi lesariada spet postala množična športna manifestacija, prirčno prijateljsko srečanje lesarjev in gozdarjev. Vsem je še vedno v najlepšem spominu lesariada, ki jo je pred leti organiziral Brest.

To športno srečanje bi lahko nedvomno obogatili tudi z drugimi oblikami (problemska razprava o rekreaciji delavcev, srečanje oktetov lesne industrije, likovna razstava delavcev — lesarjev in gozdarjev in podobno). Vprašanje pa je, ali smo ob tolikšnem številu tekmovalcev sposobni izpeljati tehnično plat tekmovanja, zlasti če naj bi ga čimbolj osredotočili na en dan.

PROGRAM

PRIPREDAJEV OB OBČINSKEM PRAZNIKU

Sobota, 4. 10. 1986 pričetek nogometnega turnirja v spomin Franca ČEBOHINA

Sobota, 4. 10. 1986 od 9. ure dalje v Cerknici — športna dvorana OŠ Notranjski odred Cerknica košarkarski turnir ženskih ekip 1. slovenske lige

Sobota, 11. 10. 1986 ob 14. uri v Cerknici tradicionalno kolesarsko tekmovanje za pokal KK Gradišče

Nedelja, 12. 10. 1986 ob 10. uri v Starem trgu občinski jesenski kros

Sreda, 15. 10. 1986 ob 13. uri v Novi vasi otvoritev stanovanjskega bloka

Četrtek, 16. 10. 1986 ob 18. uri v salonu pohištva Brest Cerknica otvoritev razstave III. slikarski ekstempore »19. oktober«

Petek, 17. 10. 1986 ob 11. uri v OŠ Notranjski odred Cerknica dan prosvetnih delavcev občine Cerknica

Petek, 17. 10. 1986 ob 13. uri v Podskrajniku v TOZD Avtomontaža predstavitev umetniške skulpture akademske kiparke Milene Braniselj ob 50-letnici DO Avtomontaža Ljubljana

Petek, 17. 10. 1986 ob 15. uri v avli OŠ Notranjski odred Cerknica kraška muzejska zbirka pri Inštitutu za raziskavo Krasa Postojna — razstava kraško površje

Petek, 17. 10. 1986 ob 18. uri v skupščinski dvorani pod LB Cerknica predstavitev III. knjige Notranjskih listov

Sobota, 18. 10. 1986 ob 10. uri v Cerknici medobčinsko srečanje pihalnih orkestrrov iz Cerknice, Logatca in Vrhnike

slavnostni zbor delegatov zborov skupščine občine, skupščin samoupravnih interesnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij v skupščinski dvorani pod Ljubljansko banko v Cerknici v soboto, 18. oktobra 1986 ob 11. uri

Nedelja, 19. 10. 1986 od 9. ure naprej tradicionalni pohod na Slivnico

Kegljaške novice

LEPA ZMAGA BRESTA

Na kegljišču doma JLA v Ribnici je bil v organizaciji kegljaškega kluba RIKO Ribnica turnir prijateljstva RIKO '86, na katerem sta poleg štirih slovenskih klubov nastopili tudi ekipi naših delavcev iz Zahodne Nemčije in sicer Triglav iz Münchna in Triglav iz Sindelfingna.

Rezultati

Ekipno: kegljev
1. Brest, Cerknica 2665
2. SCT, Ljubljana 2503
3. RIKO, Ribnica 2493
itd.

Posamezno

kegljev
1. Gornik, Brest 450
2. Terzić, Brest 449
3. Trdan, Riko 448
4. Pojnič, Kočevje 447
5. Puntar, Brest 439
itd.

ZONE ZALOŽNIK PETI NA PRVENSTVU SLOVENIJE

Na kegljiščih Gradisa in Maksa Perca se je končalo letošnje republiško prvenstvo za posameznike in kegljanju. Prvak za

leto 1986 je postal Hari Steržaj iz Ljutomera. Odličen rezultat je dosegel tudi član Bresta Tone Založnik, ki se je uvrstil na peto mesto v Sloveniji, kar je najboljša uvrstitev Brestovih igralcev v zadnjih dvajsetih letih.

Rezultati

kegljev
1. H. Steržaj, Radenska 3598
2. Urbanc, Gradis 3597
3. Bizjak, Gradis 3586
4. Marinšek, Tekstina 3579
5. Založnik, Brest 3568
itd.

V zaključnem delu je nastopilo 60 tekmovalcev. Najboljših 12 igralcev iz Slovenije si je pridobilo pravico do nastopa na državnem prvenstvu, ki bo 4. in 5. oktobra v Skopju.

Z odličnimi nastopi na republiškem prvenstvu se je Založnik uvrstil v reprezentanco Slovenije, za katero je nastopil 27. in 28. septembra v Ravnah na Koroškem na četverboju Furlanija, Avstrija, Madžarska in Slovenija.

Filmi v oktobru

2. X. ob 19.30 — ameriški pustolovski film LASSITER.
3. X. in 5. X. ob 19.30 — ameriška komedija FANT S PLAŽE.
4. X. ob 19.30 in 5. X. ob 16. uri — ameriški akcijski film NEVIDNI MORILEC.
9. X. ob 19.30 — ameriška komedija VSE GRE V ROK SLUŽBE.
10. X. ob 18. uri in 12. X. ob 19.30 — francoska kriminalka POLICAJ NA ROBU ZAKONA.
11. X. ob 19.30 in 12. X. ob 16. uri — hongkonški karate film VELIKI BELI GOSPODAR.
16. X. ob 19.30 — ameriška komedija BABY LOVE.
17. X. in 19. X. ob 19.30 — ameriška komedija ŽENSKA V RDECEM.
18. X. ob 19.30 in 19. X. ob 16. uri — ameriški akcijski film PLACANEK.
23. X. ob 19.30 — ameriški western RUMENOLASKA IN PECOS KID.
24. X. ob 17. uri in ob 19.30 — ameriški akcijski film V KREMP-LJIH VOHUNOV.
25. X. ob 19.30 in 26. X. ob 16. uri — ameriška kriminalka PAJČE-VINA SMRTI.
26. X. ob 19.30 — ameriška drama REKA.
27. X. in 30. X. ob 19.30 — nemški erotični film ORGIJE V CARSKI VASI.

Zanimiv turnir

CERKNIŠKE KOŠARKARICE SE PRIPRAVLJAJO NA LIGAŠKO TEKMOVANJE

Košarkarski klub Cerknica bo v počastitev občinskega praznika — 19. oktobra — že prvo soboto v oktobru organiziral turnir v košarki za ženske. Na turnirju bodo sodelovale ekipe, ki bodo v bližajočem se republiškem tekmovanju nastopale v prvi slovenski ligi. Poleg članic domače vrste bodo sodelovale še naslednje ekipe: Metka-Libela iz Celja, Comet iz Slovenskih Konjic in Cimos iz Senožeč. Turnir bo tudi zadnji preizkus pripravljenosti cerkniških košarkaric pred novo košarkarsko sezono — tokrat v prvi slovenski ligi, ki se bo pričela 11. oktobra.

Turnir bo 4. oktobra s pričetkom ob 8.30.

Ljubitelji košarke pa vabimo tudi na ogled uvodnega srečanja cerkniških košarkaric v prvi slovenski ligi. Srečanje bo 11. oktobra ob 17. uri v športni dvorani OŠ v Cerknici, dekleta pa se bodo pomerila z ekipo Kladivar Žiri.

V spomin

1. septembra smo se za vedno poslovili od našega upokojenca Ivana ZGONCA iz Dolenjih Otav. V temeljni organizaciji JELKA Begunje se je zaposlil 1968. leta v oddelku strojne obdelave, kasneje pa je delal tudi v drugih oddelkih. Bolezen mu ni dopuščala, da bi še naprej delal v tovarni in je bil leta 1983 invalidsko upokojen. Bil je vreden in marljiv delavec.

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Kolektiv TOZD JELKA

Naši upokojenci

Letos so se iz TOZD JELKA Begunje upokojili naslednji delavci:

— 7. maja je bila invalidsko upokojena Marija Korošec. V Jelki se je zaposlila pred štirinajstimi leti, delala pa je pri polepljanju furnirja.

— 12. avgusta se je upokojil Jože MEDEN. V Jelki se je zaposlil pred 36 leti in ostal zvest temeljni organizaciji do današnjih dni. Opravljal je predvsem zahtevna dela v strojni obdelavi pohištva, zaradi invalidnosti pa je bil kasneje premeščen na lažja dela.

— Janez Mramor se je upokojil 31. avgusta. V Jelki se je zaposlil pred dobrimi 36 leti. Bil je modelni mizar, kasneje pa vodja oddelka strojne obdelave in oddelka priprave plošč. Tudi Janez Mramor je ostal zvest temeljni organizaciji do današnjih dni.

Vsem trem upokojencem želimo dosti osebnih sreč in še veliko zdravih let, obenem pa se jim zahvaljujemo za njihov trud in prispevek pri dosedanjem razvoju naše temeljne in delovne organizacije.

Kolektiv TOZD JELKA

BRESTOV OBZORNİK — glasilo delovne organizacije BREST Cerknica, n. sol. o.

Glavni in odgovorni urednik Božo LEVEC.

Uredniški odbor: Srečo DROBNIČ, VIII FRIM, Franc GORNIK, Viktor JERIČ, Karmen KANDARE, Peter KOVŠČA, Božo LEVEC, Danilo MLINAR, šefka MIKŠE-SEBALJ, Anton OBREZA, Janez OPEKA, Miran PETAN, Zdravko ZABUKOVEC.

Foto: Jože SKRLJ

Odbor za obveščanje je družbeni organ upravljanja. Predsednik odbora: Franc MLAKAR

Glasilo sodi med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za Informiranje izvršnega sveta SR Slovenije št. 421-1/72 z dne 24. oktobra 1974).

Naklada 2800 izvodov.

Tiska Železniška tiskarna v Ljubljani.

O našem turizmu, samoprispevku in še o čem...

POGOVOR S SEKRETARJEM OBČINSKE KONFERENCE SZDL RUDIJE DEBEVCEM

Po poletnih počitnicah je zaznati živahen utrip tudi v delu družbeno političnih organizacij. Med drugim je bila nedavno seja predsedstva občinske konference SZDL, na kateri so obravnavali nekaj zadev, ki so nedvomno zanimive za širši krog občanov.

Tudi to je eden izmed razlogov, da smo se odločili za pričujoči pogovor.

— Na seji predsedstva je bila ena od osrednjih točk dnevnega reda obravnava sedanjega stanja turizma in gostinstva v naši občini ter možnosti njunega razvoja. Kaj je bilo ugotovljenega?

Obravnavali smo obsežno gradivo, ki ga je pripravil koordinacijski odbor družbenega sveta za razvoj družbeno političnega sistema in družbeno ekonomskih odnosov občine Cerknica. Gre za izčrpen oris stanja gostinstva in turizma v občini po letu 1972, ki temelji na trdnih podatkih, dokumentih in analizah.

nja sredstev in kadrov za uresničevanje tega razvoja. Predsedstvo je v celoti sprejelo obravnavano gradivo in omenjena stališča.

— Ali bo ostalo pri tem?

Po širših obravnavah bo o teh zadevah dokončno sklepala skupščina občine ob koncu oktobra ali v začetku novembra, tečejo pa tudi že ustrezni razgovori o možnostih za nove nosilce teh dejavnosti. Za nekatere v občini bo to morda nekoliko boleče, vendar stanje je takšno,

v glavnem manj razvitih krajevnih skupnostih, v katerih še nimajo vrste najnujnejših komunalnih in drugih ureditev. Kaj hitro pa je bilo ugotovljeno, da same na tak način zberejo premalo sredstev za reševanje najosnovnejših potreb; rešitev je mogoča le s solidarnostno zbranimi sredstvi z občinskim samoprispevkom v vseh krajevnih skupnostih — za najnujnejše potrebe. Iz okvira skupnega občinskega programa bi bilo najbrž moč upoštevati zgolj zdravstvo (zdravstveni dom) in delno morda odpiranje novih delovnih mest.

Vsekakor pa bi se morali za nov samoprispevek odločiti samo tedaj, če bomo ob oblikovanju programa dosegli poprejšnje popolno soglasje vseh v celotni občini. Skupno moramo ugotoviti zares najnujnejše zadeve, ki žulijo občane in jih skupaj solidarnostno reševati. Če tega ne bomo uspeli storiti, nosimo vsi občani veliko odgovornost za odmiranje manj razvitih predelov v občini.

Seveda pa bomo morali zagotoviti tudi kar najbolj učinkovit nadzor nad izvajanjem programa in trošenjem zbranih sredstev.

— Že dalj časa je slišati o snovanju družbenega centra v Cerknici. Kako je s tem?

Res je o tem govora že precej časa. Trenutno je sicer v teku reorganizacija strokovnih

da ga je treba presekati in najti nove razvojne možnosti.

Poudariti velja, da so stališča družbeno političnih organizacij in skupnosti enotna in skladna in da gre pri tem za pomembno razvojno gospodarsko in politično akcijo.

Seveda vsega ne bo moč spreminiti čez noč; najprej moramo načrtno razvijati izletniški oziroma prehodni turizem, vzporedno pa ustvarjati tudi možnosti za stacionarnega. To bo seveda za

služb samoupravnih interesnih skupnosti, zatem pa se bomo lotili ustanavljanja centra.

Vodstva družbeno političnih organizacij to ustanovitev podpirajo, saj bo center lahko usklajeval razvojno politiko vseh družbenih dejavnosti, omogočal enotne programe in zagotavljal racionalno porabo družbenih sredstev, ki jih sedaj preveč drobimo.

— Kakšne delovne načrte še ima organizacija SZDL za to jesen?

To jesen bomo organizirali usposabljanje delegatov tega mandatnega obdobja in sicer po posameznih delegacijah. K izvedbi usposabljanja bomo pritegnili vse razpoložljive strokovne moči v občini. S tem želimo doseči čimbolj učinkovito uresničevanje smisla delegatskega sistema.

V delovnem programu imamo tudi področje ekologije. Ustanovili bomo odbore za varstvo okolja in osveščali krajanje, da bi kar najbolj ohranili naše naravne vrednote.

Prizadevali si bomo na podlagi ustvarjalnega dialoga ustvariti čimbolj enotna stališča o vseh pomembnejših zadevah, pri čemer bomo podpirali tudi vse pozitivne pobude krajanov.

To jesen bomo tudi obiskali vse krajevne skupnosti, da bi tako vzpostavili čim bolj tesne stike in se izognili zgolj forumskemu delu.

Pogovor pripravil B. Levec

Ob prvi obletnici smrti narodnega heroja Staneta Semčiča-Dakija je delegacija naše občine položila na njegov grob šopek cvetja

Marička Žnidaršič

Zadnji dan avgusta je umolknilo srce Marički Žnidaršič, naši rojakinji iz Loške doline, ki si je s svojo mehko in intimno liriko zapisala trajno mesto v slovenski poeziji in v srcih vseh, ki znajo prisluhniti človeškemu čustvu in se poglobiti v človeško misel.

Že v rani mladosti, polni bridkosti in samote, se je zatekla v svoj čustveni svet, svet lepote in prijateljstva umetnosti. V prvih ljubljanskih študijskih letih se je tudi sama poskusila z zlaganjem pesmi, vendar je njeno pesniško rast onemogočila druga svetovna vojna.

Spet se je vrnila domov, pod Snežnik in po svojih močeh — bila je bolna na srcu — pomagala pri osvobodilnem boju; bila je tudi zaprta v Trstu.

Po vojni se je v Ljubljani posvetila novinarstvu, ob člankih pa so nastajale številne pesmi, ki jih je objavljala v osrednjih slovenskih literarnih revijah.

Kmalu ji je srčna bolezen onemogočila novinarsko delo; v kasnejših letih se je njeno bivanje prepletalo med Ljubljano in dolino pod Snežnikom, na katero je bila tako intimno navezana in v kateri je odšla na svojo zadnjo pot.

Izdala je pet samostojnih pesniških zbirk, ki predstavljajo celovit prerez njene pesniške poti in razvoja motivike — od perkovsko obarvanih podob notranjske pokrajine do trpkih motivov žalosti, obupa, teme, smrti...

»Ko bom umrla, me pokrijte z belo rjuho čez obraz, zakaj taka mrzla, nema, to ne bom več jaz!«

Pa vendar Marička Žnidaršič še živi z nami taka — kot je bila — z nami je ostala njena bogata pesniška osebnost, ostale so njene z besedo pričarane pokrajine, ostala je njena vrtajoča misel v globine človeškega čustvenega in miselnega sveta...

V gradivu in v naši razpravi je bilo ugotovljeno, da se cilji oziroma dogovorjeni načrti v planskih dokumentih na tem področju sloh ne uresničujejo in da se stanje celo slabša. Od leta 1972 dalje, odkar je nosilec teh dejavnosti THO Jama Postojna, ni bila izpeljana niti ena od bistvenih planiranih naložb, število delavcev v teh dejavnostih upada, stanje gostinskih in turističnih objektov je nespremenjeno, nočitvenih zmogljivosti praktično nimamo, čeprav je (ali bi bilo) obiskovalcev dovolj.

Na osnovi teh in drugih ugotovitev je koordinacijski odbor sprejel svoja stališča, ki naj jih na kratko povzamemo: sedanjí nosilec teh dejavnosti THO Jama ni zadovoljivo opravil svoje nosilne vloge, s čimer nosi pretežni del odgovornosti za sedanje stanje; prouči naj se možnost za novega nosilca razvoja in organiziranja teh dejavnosti; zaradi naravnih možnosti za razvoj gostinstva, turizma in rekreacije se predlaga združenemu delu ustrezne oblike združeva-

htevalo tudi več in kvalitetnih gostinskih zmogljivosti.

Posebej je razveseljivo, da se venbar budi in krepi zavest, da sta turizem in gostinstvo lahko pomemben vir dohodka in da naše naravne možnosti lahko dobro vnovčimo.

— Razpravljali ste tudi o novem samoprispevku?

Po neuspelem referendumu so se pobude za nove samoprispevke — in sicer krajevne — začele rojevati po posameznih,

Povsem obnovljen Brestov Samski dom v Dolenji vasi

Prenove je potreben tudi dom v Cerknici. O tem, v kolikšnem obsegu, potekajo ustrezni razgovori (problem so sredstva)

Mladi raziskovalci v Cerknici

MEDNARODNI RAZISKOVALNI TABOR CERKNICA '86

Po šestnajstih letih je bil v Cerknici od 1. do 10. avgusta letos spet mednarodni raziskovalni tabor, na katerem so poleg naših sodelovali tudi mladi raziskovalci iz Avstrije, Zahodne Nemčije, Poljske in Škotske. Tabor je organiziralo gibanje »Znanost mladini« pri ZOTKS. Pri izvedbi tabora je pomagalo več delovnih organizacij, med njimi tudi industrija pohištva BREST iz Cerknice. Sedež mednarodnega raziskovalnega tabora je bil v osnovni šoli Cerknica. Za razliko od prejšnjih (1969, 1970) je bila na letošnjem taboru močno zastopana biologija. Na taboru so mladi raziskovalci delali v petih bioloških skupinah in v dveh geografskih.

Med biološkimi sta bili dve entomološki skupini, ki sta raziskovali favno metuljev dnevnikov v treh različnih biotopih, favno hroščev iz družine Carabidae v dinarskem bukovo-jelovem gozdu na Javornikih in favno hroščev v okolici Cerkniskega jezera. V obeh skupinah so se mladi raziskovalci naučili tudi prepariranja žuželk in naredili zbirke dnevnih metuljev in hroščev s cerkniskega območja, ki sta ostali na osnovni šoli Cerknica kot učni pripomoček.

Tretja biološka skupina je raziskovala favno malih sesalcev v močvirskih predelih ob Cerkniskem jezeru in v dinarskem bukovo-jelovem gozdu. Zbrali so 13 vrst žužkojedov, glodalcev in netopirjev. Dobili so tudi nekaj redkih in ogroženih vrst glodalcev in netopirjev, med njimi so prvič ujeli tudi uhatega netopirja (Barbastella barbastellus) izven obdobja prezimovanja.

Ornitološka skupina je raziskovala favno ptic in spremljala začetek selitve ptic v okolici Cerkniskega jezera. Podatke o vrstah ptic so dobili z opazovanjem in z lovom v nylnoske mreže s pomočjo ptičjih glasov, ki so bili posneti na magnetofonski trak. Ujete ptice so obročkali, jim določili spol in starost, izmerili in izpustili v svobodo. Z lovom na mreže in opazovanjem so zasledili v okolici Cerkniskega jezera 86 vrst ptičev, obročkali pa so nad 600 osebkov 21 vrst ptic. Ob Cerkniskem jezeru so med

drugimi vrstami opazili tudi črnega škarnika (Milvus korschun) in črno štokljo (Ciconia nigra). V mreže so ujeli tudi križanca med kmečko in mestno lastovko (Hirundo rustica x Delichon urbica).

Skupina za ekologijo rastlin je raziskovala ekologijo trsa (Phragmites communis). Merila je mikroklimo v sestoju trsa, določila gostoto različnih sestojev trsa, opazovala anatomske adaptacije in merila difuzijsko upornost na vertikalnem profilu rastline.

Geografski skupini sta inventarizirali naravno in kulturno dediščino, ocenili stanje in primerenost lokacij smetišč in raziskali sestavo odpadkov na smetiščih

na območju krajevnih skupnosti Cerknica in Grahovo. Pregledali so 14 smetišč, od katerih ni nobeno imelo primerne lokacije. Večina smetišč je bila v bližini vodnih virov in je imela nevarno sestavo odpadkov.

Raziskovalne skupine so vsak dan po končanem delu na terenu ali v laboratoriju poročale o svojem delu. Tako so mladi spoznali tudi delo drugih skupin. Poročanja o delu so bila javna in so jih poslušali tudi krajanje iz Cerknice, med njimi tudi učiteljica biologije iz osnovne šole Cerknica, ki sta v pogovoru z mentorji našli tudi nekaj novih zamisli o izboljšanju praktičnega pouka biologije.

Na taboru so mladi raziskovalci spoznali tudi nekaj naravnih in kulturnih znamenitosti. Pod strokovnim vodstvom so si ogledali Rakov Škocjan, grad Snežnik in zadnji dan še Postojnsko jamo, prof. dr. Rajko Pavlovec pa jim je predaval o geoloških znamenitostih cerkniskega območja.

Ob zaključku tabora so pripravili javno predstavitev dela in razstavo z desetimi panoji o delu raziskovalnega tabora Cerknica '86.

mag. Ciril Krušnik

Rekreacija ob našem jezeru

Novosti v knjižnici

JERMANJ, B.: Greje naj sonce

V času vse večjega boja za energijo bo omenjeni priročnik prav gotovo prišel prav marsikomu, ki se odloča za sistem ogrevanja, pri katerem bo uporabil naravne vire. V knjigi so razloženi pomen sončne energije, materiali, razni sistemi za ogrevanje in solarna arhitektura.

VRATA BREZ VRAT: koani in zenovske zgodbe

Slovinci se s to knjigo prvič ob poučnih anekdotah srečujemo z zenovsko filozofsko usmeritvijo, ki pripisuje življenjski izkušnji enkratni pomen.

HÖNN, R.: Gozdovnik Pešendaš

Avtor opisuje v svojih spominih čas med 1935. in 1941. letom. V knjigi je opisan mladi rod, ki je dozorel tik pred vojno, gozdovniki, ki so bili nosilci naprednega gibanja. V knjigi zasledimo tudi utrinke iz kulturnega in vsakdanjega življenja takratne Ljubljane in okolice.

PAVJI rep in druge kitajske basni

S prebiranjem knjige si bodo mladi bralci lahko bolj približali daljnjo, malo znano deželo, kjer živi četrtnina človeštva.

DOLENC, M.: Morska dežela na železniški postaji

Zgodbe za mlajše šolarje opisujejo mestnega otroka, ki si skuša sive dni v mestu popestriti s potepanjem po okolici in z domišljijo pričarati lepši svet.

Obvestilo

Komunala Cerknica objavlja

RAZPORED ODVOZA KOMUNALNIH ODPADKOV PO POSAMEZNIH KRAJIH V OBČINI CERKNICA

ponedeljek, torek — Cerknica

sreda — Stari trg, Lož

četrtak, petek — Rakek

Komunala Cerknica si pridržuje pravico, da ta razpored zamakne za en dan ali dva, če to narekujejo utemeljene razmere.

Odvoz kosovnih odpadkov opravlja Komunala Cerknica prvo soboto v aprilu in prvo soboto v septembru.

Odvoz kosovnih odpadkov se vsakokrat pred pobiranjem objavi v radiu Ljubljana.

Odvoz kontejnerjev opravlja Komunala Cerknica v dogovoru z uporabniki in sicer NA POZIV ALI NA DOGOVORJENI DAN. KOMUNALA CERKNICA

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

V jamah na Leviščih se začne ribja lov tri dneve za Kotlom. Ribarji sicer v njih iste graščine po istem redu, a dostikrat sta prišla graščina Schneeberg in stiški samostan na vrsto, ker se ribiči predolgo zamude, in ko je treba četrtič ali petič vreči mreže, je že odtokla voda v jamo, kar se zgodi pri večjih jamah v dveh urah, pri manjših pa že v eni uri.

Ko se je bila zadnja jama na Leviščih izpraznila, pozvonil cerkvenik pri sv. Janezu (zdaj na pokopališču). Tržani in vaščani — moški in ženske, stari in mladi — zaslišavši zvon, lete s saki, vrečami in košarami k jezeru, da pobere, kar je ostalo ribičem. Vsakdo pa mora, tekoč mimo cerkve, plačati cerkveniku dva vinarja.

Dospelvi do osušenega jezera, iščejo eni ribe med travo in trsem, drugi pregledujejo jame, tretji gredo celo v jame. Vsak poskuša svojo srečo, kjer hoče. Kar dobi, je njegovo. Veselje je gledati, kako sto in sto ljudi skače, leta, se peha in podi po jezerski planjavi, a žalostno tudi, da ljudje pri svojem delu popolno odvržejo obleko in letajo brez sramu okrog. Menihi so skušali odpraviti to staro pohujšljivo navado, a bila je preveč ukoreninjena, zato niso dosegli posebnega uspeha.

V teku let, odkar so kupili ribiško pravico menihi kartuzijanci iz Bistre, se je red ribarstva nekoliko spremenil. Plemeniti Fr. Steinberg, ki je živel petnajst let v Cerknici, je popisal (str. 108.) natančneje red, po katerem so pred 150 leti izvrševali ribarstvo v jezeru, in sicer so ribarili z ravšlji tako-le: kakor hitro prične odtokati jezero in se pokaže »ribiški kamen« iz vode, naznaniti morajo to graščinam, ki imajo ribolovno pravico na jezeru, one osebe, ki so nekaj dni poprej v to nalašč nastavljene. Ko ukrenejo vse potrebne priprave, začno polagati ravšlje v nastopnem redu:

1. Bistriški samostan nastavi ravšljev, kolikor hoče;

2. graščina turjaška nastavi v postojnskem (zdaj cerkniskem) sodnem okraju tri, v loškem dva ravšlja;

3. ravno tako stori stiški samostan;

4. bistriški samostan nastavi proti Gorenjemu jezeru pri Osredku dva ravšlja;

5. graščina turjaška nastavi tukaj eden in

6. stiški samostan tudi eden ravšelj;

7. bistriški samostan nastavi na Levarci dva ravšlja;

8. graščina turjaška nastavi tukaj eden in

9. stiški samostan tudi eden ravšelj;

10. bistriški samostan nastavi po dva ravšlja na običajnih krajih do Velega brega;

11. V tej okolici nastavi tudi turjaška graščina, toda samo eden ravšelj;

12. ravno tako stori stiški samostan;

13. graščini v Ložu in Schneebergu nastavi dva ravšlja za bistriškim samostanom na navadnih krajih od Golobinke ob Velem bregu, pri Dobeh notri do Ponikve. Od tod naprej ne smeta nastavljeni. Le namesto ravšljev jima je dovoljeno loviti s štirimi saki od Črne mlake do Kamenja nad jamo Velika Ponikva. Velikih mrež ne smeta nastaviti.

14. Brž ko vzdigne bistriški samostan svoje ravšlje, morajo potegniti tudi ostale tri graščine svoje mreže iz vode; drugače se jim izmejejo siloma.

Na ta način se vrši ribarstvo z ravšlji. Graščinski in samostanski ribiči morajo mreže večkrat pregledovati in pobrati ribe. Ako je jezero nekaj let počivalo in so imele ribe čas rasti, ulove ribiči po velikosti svojih mrež ob ugodnem vremenu mnogo lepih in velikih rib.

Sicer pa se morajo tudi kmetje iz bližnjih vasi po pretekli lovski dobi z ravšlji oglašiti pri bistriški gosposki na Loškem, da se vpišejo kakor lovci s saki, ako plačajo en goldinar deželne vrednosti, to je 51 kron. Ti ribiči ne smejo ribariti ne tam, kjer so nastavljeni ravšlji, ne pri jamah, dokler niso upravičene graščine dokončale svoje love z velikimi mrežami. Kakor hitro pa nehajo graščine loviti, pripravljeni so ribiči s svojimi saki. Ribarijo toliko časa v vrstah eden proti drugemu, dokler voda popolnoma ne odtokne. Ti ljudje imajo svoje sake

privezane na dolgem, bukovem, viličastem drogu. »Sak« ima pri zgornji luknji 6 do 7 čevljev obsega, dolg je 6 čevljev in se proti koncu zožuje. Pleten je kakor ravšelj ter privezan na lok z žimnato vrvjo. Ribiči s saki se imenujejo »sakarji«.

Ribarji lahko po vsem jezeru, tudi v manjših kotlih, kjer je lov z večjimi mrežami nemogoča, tudi v potoku Žirovniščici, potem ko je v njem bistriški samostan dokončal svojo lov. Ako bi se pripetilo, da bi se v tistem letu jezero ne posušilo popolnoma, morda da bi kaka nevihta ustavila odtok vode in bi pozneje začelo odtokati, smejo ribiči s saki loviti vse leto, ne da bi bilo treba še enkrat plačati. Kakor hitro pa izgine voda iz jame Levišč, morajo ribiči prenehati z lovjo.

Lov z velikimi mrežami se je vršila sredi preteklega stoletja takole:

1. Samostan v Bistri je edini upravičen ribariti z velikimi mrežami na Križu in Kraljevem dvoru (blizu Karlovice), in sicer jih sme dvakrat vreči.

2. Bistriški samostan sme na Vodonosu vreči mreže dvakrat, grof Turjaški in stiški samostan po enkrat.

3. Ravno isti red je na Rešetju.

4. Od Rešeta do Sitarice sme ribariti samo bistriški samostan.

5. Na Sitarici vržejo veliko mrežo bistriški in stiški samostan in grof Turjaški po enkrat.

6. Na Retju sme vreči bistriški samostan dvakrat, grof Turjaški, stiški samostan ter graščina loška in šneperška po enkrat.

7. Ravno tako je na Postojnski jami ali na Golobinki, na Kotlu, na Veliki Ponikvi, na Ajncah jamah in na veliki Češljenici.

8. Na Leviščih vržejo mreže Bistra dvakrat, Turjak in Stična po enkrat.

Upravičene graščine ne smejo večkrat svojih mrež vreči, kakor je tukaj zapisano.

Ko jeseni prigrmi voda zopet iz jam, prične se novo življenje na jezeru. Da ribe pridejo zopet z vodo vred iz podzemeljskih prostorov, je gotovo, kajti tudi po najbolj suhem letu se je nabralo čez zimo zopet dosti in vedno prav velikih rib.

Navadno se jezero napolnjuje med gromom in bliskom, in mnogi jezerci še dandanes verujejo neki stari bajki, da jezero pridejo zopet z vodo vred iz podzemeljskih prostorov, je gotovo, kajti tudi po najbolj suhem letu se je nabralo čez zimo zopet dosti in vedno prav velikih rib.

Zbere se mala družba in se odpelje na ribjo lov. Eden vodi počasi čoln, drugi pa stoji spredaj z ostmi v rokah in pazi, kje bo ugledal ščuko, katero imenujejo jezerca navadno ribo. Ko jo zagleda, namigne brodniku, da ustavi čoln, on pa zažene osti v globočino in največkrat privleče nasajeno ribo ven. Neizkušenemu jo je težko v vodi ugledati in še teže nabosti, vajena roka jo pa zgreši malokdaj.

Najteže pri tem delu je zmeriti globočino in zapoditi osti iz prave daljave v vodo. Ščuka ima navado, da stoji prav mirno. Šele, če jo prepodimo ali če skoči za živem, se premakne, potem pa zopet obstoji. Kadar stoji tako, da se vsa vidi, jo je teže nabosti, kajti tudi ona zapazi pretečo nevarnost in šine drugam. Laže jo je nasaditi, kadar je med mahom ali pri kaki korenini, ali za to je treba imeti vajeno oko in roko. Oboje imajo jezerca. Riba je izgubljena, če le kaže samo repno plavut, naj si bo tudi do 3 metre globoko. (Se bo nadaljevalo)